

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Főszerkesztő: BENEDEK JÁNOS. Felelős szerkesztő: IFJ. MÓRICZ PÁL. Kiadók: HOFFMANN és KRONOVITZ.	Hirdetési díjak: Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelent hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.
Helyben:	Vidékre küldve:		
Egy évre . . . 10 kor. — fill.	Egy évre . . . 16 kor. — fill.		
Fél évre . . . 5 . . .	Fél évre . . . 8 . . .		
Negyed évre . . . 2 . . . 50 . . .	Negyed évre . . . 3 . . .		
Egy óra	Egy óra . . . 1 . . . 70 . . .		
Egyes szám ára 4 fillér.			

Burok és magyarok.

(Egy kis párhuzam.)

Valóban tény, hogy a történelem szakadatlanul ismétlődik. Ez jut eszünkbe, midőn Chamberlainnek utolsó nagy beszédét olvassuk. „Recrudescunt vulnera gentis inclitae regni Hungariae.” Ezt mondhatjuk el a leigázott burokról szóló kétszínű szónoklatra, mert hiszen az angol államférfiak beszédében foglaltatott karkép keservesen emlékeztet bennünket a magyar szabadságharcra következő eseményekre. Mikor a függöny legördült, sötétség következett s felvonultak a vértanúk egy tágabb, nagyobb színpadra, melyet egész Európa bámult és könnyezett. Anglia akkor kifütyölte a hóhért, tapsolt a nemzet tragédia hőseinek és most . . .

Oh, most Chamberlain egész más-képen fogja fel a dolgot. A Bach-korszak politikusaiknak sima nyelvvel és érdes moráljával kezdi témáját. A gyarmatügyi konferencia főcélja a burokkal szemben nem egyéb, mint ami valamikor a jó bécsi politikuskoké volt irányunkban: „a birodalom egyes részeit közelebb hozni egymáshoz!” Chamberlain ur továbbá azt hiszi, hogy az említett konferencia nem eredménytelen, hanem haladást fog jelenteni a birodalomnak egységessé tételére, amire a szóló törekszik és ami talán az ő életében már nem fog létrejönni.

Egy 1848—49-iki közhonvéd.

(Életkép.)

Miért van, hogy a jónak, a nemeslelkűnek olyan kevés jut osztályrészül a boldogságból? Szót teszek egy ilyen legényről, a ki még a régi földes ur hatalom alatt nőtt fel és nemes szíve mind a volt ura családjához, mind a hazához odaadással, hűséggel ragaszkodott haláláig. Ő volt az utolsó ifju szolga legény, ki merészen, katonásan megállva tisztelgett gazdája előtt — mondá;

— Jelentem alásan, honvéd lettem! . . .

— Isten vezéreljen fiam! — mondotta rá az öreg 80 éves agg és elhagyta a debreczeni 1118 számú hazát. Az erdei hadjáratban végig emberül kitartott. Hazakerült rongyosan, szegényen a Szamos közre.

Öreg korára azt a bolondot cselekedte meg, hogy 2-or sok gyerekkel megáldott özvegyet vett el. Alig emberkedtek a fiuk fel, kitétték a jó öreg szürét a haládatlanok!

ni, de amelyről reméli, hogy az utódok megfogják élni. Lám, még ez a reménység is elédeglét a Bachok és Schmerlingek szívében, de hogy nem élték meg az utódok, arról ők nem tehetnek.

Mint voltak a magyaroknak, vannak emigránsaik; az angol kormány itti is a bécsi recipe szerint jár el; ugyanis hathatós eszközöket tartott fenn magának arra, hogy azoknak az embereknek, akiktől kitünt, hogy mint alattvalók nem kívánatosak, a visszatérést megtagadhassa, vagy őket kiutasíthassa. A kormány ugyanis nem akarja az ország lojalitását intrikák által aláásatni. Kossuth és Krüger kelemetlen volta erősen dokumentálva van.

De másként is igyekszik Chamberlain ur a délafrikai tartományok pacifikálására. Lehetőleg angolokkal kell betölteni a hivatalokat. Azok a jámbor burok ugyanis „maguk nem akarják, hogy fajukbeli férfiak hivatalt vállaljanak és kijelentették, jobban szeretik a hivatalokban az angolokat, ha szimpatikusak előttük”. Nem tudjuk, hogy sok a burokra nézve szimpatikus angolt talál-e Chamberlain, hanem az a hivatal vállalástól való, makacs huzakodás tulajdonságával már a magyarok is kellő adagban rendelkeztek. A Bach, vagy Schmerling, a Chamberlain mintaképeinek kezéből hivatalt elfogadó magyar egyszerre „halott”

Egyet gondolt, átjött Biharba, — kivel egykora volt — az unokához, az unoka a hazas fiához szegődött be. Hivta ugyan Beregi Luiz is, de ezelőtt így védekezett: — Nem akarok lány ágra szállni!

Erős lakat is lett a háznál, hol állandó tanyát nyert.

Ösmerte az egész vidék az öreg Kerti Dánielt. Meg is süvegelték.

Csak egy bántotta az öregot, hogy nem juthatott nyugdíjhoz. Nem volt ugyan rá utalva, de ősi érzetét sértette és e nagybajt minden vendégnek elpanaszolta — bizalmasan. Ha biztattak: „megjön az Dani bácsi!” sóhajtvá felelte: nem érem én azt meg — etebb elmegyek én jelentkezni.

Csoszogva jart ki a hegyre. Este a ház előtti lóczán várták a gyerekek, kik körül veszik az édes Dani bácsit, kutatgatják az oldalán függő tarisznyát, ugyan mi jó lehet benne? . . . Mert már anélkül haza nem jön, mindig tart dugaszba valami inyökre valót. Példának okáért: a hegyi szénaboglyába gajastól elrakott berezencei

volt, így aztán csupa tiszta szimpatikus cseheknek és morváknak jutottak az összes hivatalok. Ugy emlékszünk, hogy Bécs annak idején épp úgy büszkélkedett ezen eredmény felett, mint Angliának ujsütetű államférfiai.

A fokföldi bur diákokat katonákkal botoztatják meg, ha nem akarnak meghódolni a gyűlölt brit zászló előtt, megseprüzik, meggyalázzák a bur aszszonyokat, ha nincs viráguk, mosolyuk az angol hadnagyocska számára, csupán könnye és gyászfátyla a bur hősök sirhalma ra. Mindez ismétlődése annak, amiről mi, szegény magyarok azt hittük, hogy hasonló méltatlanságot többé nem jegyezhet föl lapjaira a történelem. Bizonyára megfoghatott ötletek dolgában, hogy a hősök és az elnyomók mindig egy és ugyanazon formák szerint működnek. Majd megszületik a bur Széchenyi, hogy megírja „Blickjet” valami angol anonymus „Rückblickjéről” és egyuttal mindjárt a Chamberlain ur ködfátyolképeiről is.

G.

A selyem tenyésztésről.

(Tekintettel a debreczeni selyembubó bevaltó intézet első évi működésére.)

Irta: **dr. Hegedüs Pál.**

Ez év majus havában Szegzárdról leküldött két oktató nő által 1½ kilogrm selymérté az egyletkert helyiségében

szilvát. Mintha csak akkor szedte volna a Dani bácsi. A hamva se hibázott róla, (akkor kezdett rügyezni a fa.) Van egy néhány összekuporgatott tallérja, azt meg kedven-czének, a Sáríkanak szánta.

Csak egyet imád: a fiatal urnőjét. Ezért még az öreg huszárt is becsapja. Jót nevet rajta, ha sikerült neki.

Példakép egy esetet hozok fel. Az aszszonya elküldte szekeresekért, hogy a városi erdön vett ölfákat szállíttassa haza.

Betámitott az öreg huszárhoz (a gazdája édes apjához.)

Keerem a béresekét kirendelni fájaér!*)

— Késő az idő, elébb kellett volna jelentkezni! Messze a tanya!

— De keerem megfagy az unoka!

Ez az argumentum döntött.

Estére 4 igával megterhelve állított be. A fiatal asszony fogadta:

— Hát az apa ökrei mit keresnek itt Dani bácsi?

*) Szamosközi tájbeszéd, de csak benszüött tudja „szeépén” húzva kiejteni.

Május 29. 30. 31 napjain kiköltet mint apró hernyok 95 tenyésztő között 8. 16. 24. és 32 grmonkent felnevelés végett kiosztattak, azok felnevelése és begubózása után a gubók osztályozva s leméretve lettek, az így beszültetett gubók öszmennyisége 1019 klgrm és 40 deka volt, a mely ellenében, mint azt a hivatalos kimutatás feltünteti a tenyésztőknek 1960 kor. és 65 fillér fizettetett ki a helybeli magyar kir. adó hivatal által.

Figyelembe véve azt, hogy az idő viszontagsága, a kezdetleges nehézség, s ismét amott a szederfa hiánya miatt, ha nem is legveresebb reménnyel, de még is elég sikerrel lett az keresztlől hajtva, s ha a tenyésztőket eljárásokban a jelzett akadályok nem határolták, s ha a Szegzárdról leküldött oktató nők utba igazítását jobban betartják, az eredmény biztosan még fokozódott volna.

Nem mulaszthatom el itt megemlíteni azt is, hogy a tenyésztés körüli eljárásnál helyiségünk megtekintését, egy a főispán ur ö méltósága, valamint a polgármester ur is érdeklődéssel látogatták; különösen a polgármester ur ö nagysága egy ízben egy városi tanácsnok s máskor ismét a rendőr főkapitány társaságában volt szives bennünket valódi érdeklődéssel meglátogatni, kinek is személyes ígérte van szerencsénk birni, mely szerint, az ezelőtt év tizeddel Szegzárdról ajándékba leküldött; s még jelenleg is iskolában össze zsufolt néhány ezer darab szederfa csemeték állandó helyre való kiültetéséről, még ez évben gondoskodni fog.

Mindnyájan tudjuk azt, hogy a selyemtenyésztés alapja a szederfák mentül nagyobb téren való kultiválása, mert a selyembogar az egész világon mindenütt csak szederfa levéllel táplálkozik, s azon balsa hit, hogy a málna vagy ribizli levéllel is élélhetne a mesek országába tartozik s ha éhségében csakugyan meg rá fanyalodik a ribizli levélre, annak vegegeredménye még is az alpusztulás lesz. Az eperfák kultiválása szükséges tehát mindenek előtt, hiszen magyar ország négy ötöd részében a szederfák mindenütt díszlenek ott t. i. a hol a szőlő megterem e tekintetben sok más államok felettünk hátterbe szorítvak, pedig a selymet ők sem nélkülözhetik sehol.

Népességi s kereskedelmi viszonya inkánál fogva hazánkban a müipar minden ágai közt, legbiztosabb jövedője azoknak var. melyek a mezei gazdasággal úgy füg-

genek össze, hogy a gyártásra szükséges nyers anyag benn az országban természetlik, ezért biztosíthatunk nagy jövőt hazai selyemtenyésztésünknek, feltéve azt, ha annak alapja az eperfák bőségében megteremtve lesz, s nagy jövőt biztosíthatunk akkor, ha népünknek alkalom fog nyújtatni arra nézve melyszerint a mezei gazdalkodás előnyeinek hátra maradása nélkül a selyemtenyésztés áldásaiban részesülhet.

Az első magyar iparkiallítás megnyitása az 1842-ik évben Kossuth a selyemről következőleg nyilatkozik.

Azon nemzetinek nevezhető müiparágak között erkölcsi, mint anyagi tekintetben legfontosabbak azok melyek a mezei gazdaságon alapulnak a nélkül, hogy a rendes üzleti földmíveléstől akár földet, akár munkát elvonnanak, melyek külföldben úgy szólván haszontalanul heverő föld és embererőt tesznek gyümölcsözővé, s a népnek módot s alkalmat nyújtanak mezei gazdaságának hatamaradása nélkül a müiparnak vagy más szoval a szorgalomnak s önkénytelen munkának áldásaiban részesülni.

Ha ki ezen tekinteteket figyelembe veszi, örömet elfogja ismeri miként nincs müiparág mely a selyemtenyésztésnél honunkban fontosabb s becsesebb lehetne.

És a selyemtenyésztésnek fontosságát még más státus gazdasági tekintetek is emelik, különösen az, miszerint ezen iparág látszik a gondviselés által kijelölve lenni, hogy a gyapjutenyésztési jövedelemben valószínűleg elkövetkezendő hiányt fedezze, valamint azt is, hogy ezen iparág előtt igen nagy kifejlésű mező áll nyitva, miután azon árucikkék közé tartozik, melynek fogyasztása a nép legszegényebb osztályáig leterjed, mert alig van paraszt leány az egész országban, a kinek hajában egy selyem szalag ne volna, sőt alig van koldus, kinek rongyai között egy selyem férezeles ne találkoznék. De a selyemtenyésztés fontosságát nem csak a belföldi kelet ily terjedtsége, hanem külkereskedés tekintetében éghajlati viszony is biztosítják.

A szederfa túl az éjszaki szélesség 50 fokán tehát Prágán felül már teljességgel nem tenyészik, de már azon alul egy pár fokig sem igen díszlik, úgy, hogy e szerint egész Nagybritannia, éjszaki Franciaország s Németország, Lengyelhon, Krakón, s Orosz birodalom Ukrainán felül s. t. b. selymet nem tenyészthet, de selymet egy sem nélkülözhet, minél fogva szembetűnő mily biztos áldás, minő kincs forrás fekszik az éghajlatban, mely a selyemtenyésztésre alkalmas.

Az eperfák előállítására nézve kiválólag sokat tehetnek hazánk tekintélyesebb földbirtokosai, kik igen nagy erkölcsi befolyást gyakorolhatnak a hazai selyemtenyésztés emelésére azzal, ha az eperfák befásításának kultiválásával első kezdeményezők lesznek, ösztönözvén ez által arra a szegényebb soruakat is; hiszen az eperfáknak a selyemtenyésztés czélján kívül is igen nagy haszna van, eleve s örökös sövényként szolgálna ez a tagosított birtokok keretüül, a termő földeket be nem árnyékolja, gyökereit sem terjeszti szét mint az akác, s így a befásítás ügyének terjesztése is különösen a futóhomok megkötésénél nagyobb lendületet nyerne, ezen jótékony iparág hasznáiban még az is részesülhetne, ki maga selyem hernyókat nem növel, miként ezt Lombardia példája mutatja, hol az eperfalevél egy külön rendes vásári árucikkéket képez.

Ha figyelembe vesszük azt, melyszerint hazánkban évenként oly sok milliók vándorolnak külföldre a selyemért, lehetetlen megállapodnunk, az eddigi még mindig szűkretű mozzanatoknál, igyekeznünk kell tehát a hazai selyemipart mindinkább kiterjesz-

teni, s azt előbb vagy utóbb diadalra jutatni.

A selyemtenyésztés miután eredeti hazájából Chinából, Európába behozatott, a termelésből előállított selyem azon időben már Tibérius római császár uralkodása alatt oly drága volt, hogy az egyensúlyu arannyal méretett. Ezen iparág még mai napig is valódi kincsébánya, csak akarat és kitartás szükségeltetik arra, hogy azt kiaknázhassuk.

Nelegyünk tehát a valódi jó ügy iránt közönyösek, hiszen a közönyösség által önmagunk ellen vétünk, sőt ellenkezőleg gyűjtjük fel e téren is az előhaladás szövétnekét, oly czélból, hogy világosságot árássunk azokra, kik e tárgyra vonatkozólag, ha netalán a setétségben tévelyegnének; netántorítson vissza bennünket azon gondolat, hogy azok, kik ezt már több alkalommal kezdeményezték egy vagy más akadály miatt türelem vesztetten, talán bele fáradva, a magasztos czél elérésétől vissza vonultak, mindenek felett pedig tartuk szemünk előtt ama közmondást: „Segíts magadon s az Isten is megsegít.”

Petőfi szelleme.

(Vértessy Lajosnének.)

Mi szokatlan fény verődik ide a felmagasztalt köztáblamra? Talán fejedelmi vendéget vár Debreczen? Igen! az első magyar Honvedet! Mely pedig osztrák főherceg képében... Az ő tiszteletére próbálja a M. Á. V. a világitást, és a huszárság a felszállást a vasparipára, hogy készen találjon, ha újra kell a honnak védekeznie.

Lehetetlen föl nem ébrednem csupa hálaból is azon sok kitüntetésre, mivel Debreczen, a magyarság főfészke eddig elhalmozott. Petőfi tér! Petőfi időt jelző emléktáblák, Petőfi dalkör, és Petőfi vendéglő! De mindenek fölött a letűnt szabadságunkat jelképező törekény gipsz szobron, melyet a Collegium ifjusága szük körében őriz.

Mi szellemek Isten kegyelméből nem ösmerünk időt, sem határt, most is csak úgy rémlik előttem, hogy 1844 ben itt a város végén szomorú napokat éltem, midőn a nyomor altatott, és a csordás kürtje ébresztett, hogy a nyomor nehéz vasláncza végét újra felvegyem. Itt e jelölt házbán szibériai hidegben és ólom nehéz kézzel irtam élttem legfajóbb sorait.

Boldogtalan vol am teljes életemben, csak az vigasztal, hogy meg nem érdemeltem. Orlay barátom! te tudod, midőn a sors ironiájaként didergő alakomat hideg boglya kemence mellé és füst nélküli makarra pipával lefestettél!

De még kicsoda íróna! későbbi időben itt volt a legjobb sütőde, itt a Kis Sáska még kisebb házában. Kis embereknek minék is a Biedermann palota?!

Most is az orromban van a friss kenyér illó párája, melyet később a M. Á. V. mozdony füstje váltott fel. Pára, füst és felhő, ábrándjaim pihenő párnája! Ezen elmelkedve újra kedves Alföldöm legkedvesebb népe, a délibábos rónátok emlékeim legszebb képe. A gólya, azért hogy oly nagy a szárnya, a magas Kárpátokat nem járja. Nem kell a lomniczi csucs a becsületes madárnak, átengedi szivesen a ragadozó és armanyos sasnak. Csak még egy pár percze ereszkedem le hozzátok, köztetek maradni, olyat nem álmodhatom.

Honvedpajtás Naczi! hiába verted a dobot és a balczombot hiába verted a pangamát: biz' nem igen haladtunk sokra, mi törpék hiába czéloztunk a sasokra.

Te később is csak elsütöttél, de akkor sem fejeztél, míg engem a kőműves falhoz vert. Itt van máig is emlékem kemény árnya, a miért lelke a szabadság feltámadását várja! Hát nem elég magas ily kitüntetés, mit nem a király, de a nép kalapácsa elér, de mihez még pajkos inas romboló keze sem fér?! Csak egyet felejtettetek! . . . nevé alatt a vízszintes vonalat, mint dicső harczuok éppen egy évtizede előtt Pesten kőablak hirdetésként az árvisz színe: úgy a nemzedek olvasná róla, a honfiak elfolyt, ember feletti vére. E hosszú gondolat jel még egyre kísért, meg kell küzdenünk végre a világ szabadságért!

Petőfi tér! Petőfi tért hódít. El a fenyő fakkal, még koporsómnak sem tűrtelek. Itt sugtak-búgtak árnyában a csehek, a miért pečovics kertnek keresztelték el. Hogy aztan a nevemhez férjettek, a népnek kellett benne helyt adni, és így könnyű volt a Nép kertbe vonulnom.

En most már a Nép kegyelméből Petőfi vagyok. Petrovics mézáros fia, ki zsarnokokat mézárosolt. Petrovics meg pečovics, a véletlen mily ellentéte! mint a mágnes tű egymást üző deleje. Pusztakertem vén kecske rágoival, a férgéktőlamegtisztuiva szívemből üdvözöllek! Az utolsó Nemet kertész is bucsut vett a kapu félfától, nem üldöz többé diákok, nincsen harag, ha mindjárt vers helyett padot farag. Hatha ide is honvédet ültetnének és ezek úgy ezrevel a földemtől kinőnének?

Mit mond ehhez Simonffy, a kétszeres kapitány? Mit is félnétek, ha már a temetőben strázsál a síró oroszlan?!

Innen tisztán a madár távlatban látom, mennyire megváltozott a régi világom. A kertre el voltam készülve, de mi ez itt a keleti oldalán? mint ha egy vasuti vonat hirtelen téglá halmazzá vált volna, éppen olyan a szakadozott külalakja.

A hogy még pár percig így tündököm, egyszerre csak egy baleset ellen biztosított ördögöm, foszlányos fellegem végében, elbűvölő hangon szóla, ekképen:

Édes Sandorom! Ne törd még tovább e fejed és vedd birtokodba e szép kertet, Megtört vas békó kerítéssel, a hogy Te szeretél! A hosszú üvegház közepébe ekelve számódra az óriás tentatartó ez ajánlással: Petőfi Sándornak, az új tulajdonosának, a nemzet apostolának. 1902. A volt népkert hátsó lakói.

Igazán meg vagyok hatva, ilyen 53 év után nem reményltem, a mióta földalatti ingyenlakó lettem

Lassan-lassan kibontakozik két kupolás teteje, akár csak makra pipám füstös, kupakos fedele. Jobbról, balról a hosszú öblös ludtelt tartók, de még mi a fő: a tetejében a kulacsok.

Hiába, felfele megye a gyöngy a borban, ha mindjárt hektolitores hordó alakban. Hahaha! alatta az üvegezett menyország közepén a korona, de címerében megcsereélve a három hogy orma. Hát a sok pénztár, csak nem en reám vár? . . .

Lám Sandor! ilyen a hűséges kitartás. el nem marad a nemzeti szalagos díjazás, Hát fringiam mellett nem mindig azt viseltem, midőn Bem mellé kerültem. Ah! mily pompás a külseje! Richter-fele építő kövekből kirakva. Legmeglepőbb a Szikorovszkifele szövet minták a gyenge idegzetű plafondon, ilyen tarka-barkát viseltem a szinpadon. Végtelen hátára kötelez a részletes figyelem, hogy meg van örökítve a komédiás öltözetem. Megirtam azt akkor is, hogy színésztársam kabátja sárga volt és rajta nagyon elütött a tinta folt. No de ki néz mindég a mennybe, ha utja viszi Debre-

czenbe? Magam is néztem a hortobágyi kormárosné kék szemébe, inkább mint üldöző sorsom csillagtalán éjjébe! 1844 és 49-ik évek ti vagytok tanui, hogy . . .

Ah! erősenzengetnek; talán vést jelentenek? De mihelye van itt a lármas kis haragnak? Csak nem, hogy gondolataimnak ajtót nyissanak?! Nem is, hanem egyszerre nagy füttyre az udvari gyors kocsi berobogott; bizonyosága, hogy az ördögöm újra becsapott. Hát nem a felmagasztalt, disz tentatartó, hanem az új indóház ez?! jaj te rossz posztó! József főherczeg egész otthonosan ült rajta és a polgármester nyomban körül is dongta. En is tudom, hogy a Serenissime amicze ép oly édes, mint Nádor apja volt hazánkban. Meglepetésemben én is bölintottam: hátha indulna artani a muszkának?

Valami nehéz szeg üti meg most az orromat, mint mikor kiterítve megakartam harapni rokonomat. Nagy Skariatin! Légy nyugodt, ne mozogj, jó szomszédom! fringiamat itt látták valahol a színész kiállításán.

Jó lesz Pegazusomat végre leszerelni, és egy vilaggal odébb allani. Belátom, hogy a legrosszabb időben ébredtem; be jó lesz a hideg pihenőre vissza térnem! Csak in Segesvárnál kell türelemmel bevárnom, míg eljő az igazi halálom. Most tehát újra meghalok érted szent egy hazám, hogy ti honvéd bajtársaim még közelebb legyetek hozzám.

Gondy Károly.

Polgári iskola.

Irta: ZALAI MÁRK.

Szeptember elején nyílik meg a debreczeni kereskedelmi akadémiának korszerűen berendezett és mintaszerűleg felszerelt tantermeiben azon fontos, életrevaló tanintézet, melyet a törvény értelmében tulajdonképen már 35 évvel ezelőtt kellett volna magának a városnak saját polgársága és a vidék polgársága érdekében felállítani. De nálunk — sajnos — a politika telhetetlen gyomra emesztvén meg minden érzékünket, a társadalom, a család, az egyen intellektualis emelésére, korszerű haladására vajmi kevés figyelem fordítottik.

Pedig csirától, gyökértől nő a fának minden hajtása, törzse, virága, gyümölcse.

Mint neve is mutatja, a felállítandó legmagyarabb szellemű, derék iskola éppen a polgárság számára lesz felállítva, azon polgárok részére, kik fiaikat derék, értelmes, szorgalmas, törekedő polgaroknak akarják nevelni, kik lépést tarthatnak a haladó kornal, a műveltebb osztályokkal, a folyton fejlődő emberiséggel.

A kinek tehát érzéke van gyermekeinek jövője iránt aki azt akarja, hogy fiaik gondolkodásban, cselekvésben önálló, függetlenek, erkölcsösek, vallásosak legyenek, hogy fellepésük a nyilvánosságban is bátor, önértékes, hazafias legyen, hogy magánügyeiben és a közügyekben modorával, tapintatosságával, ítélő képességével a legjobb, legcélravezetőbb eszközöket választhassa. midőn társadalmi, hazafias célak elérése után törekszik, akik azt akarják, hogy a fiaik a sebesen haladó kortól el ne maradjanak, azok el ne mulasszák a kedvező alkalmat, hogy fiaikkal polgári iskolát végeztessenek.

A debreczeni tősgyökeres magyar ember ép oly büszke önértéssel vallja magát debreczeni polgárnak, mint a köztársaság legnagyobb virágzásában a római polgar civis romanusnak nevezte magát.

A polgári iskola felveszi a fonalat, ott, ahol azt az elemi iskola elhagyja, fejlesztvén azon korbéli ifjak felfogásához mértén az értelmet s szívet, kedélyt, hazafias épügy, mint vallásérkölesi érzelmeket.

A polgári iskolának főtárgyai a magyar nyelv és irodalom, a hazai történet és alkotmánytan, a hazai és külföldi földrajz, a stílus gyakorlatok, levelek és polgári iratok szerkesztése, a természetrajz, természettan, vegytan.

A kézi ügyességet, a szép írási érzést, az izlés megnemesítésére előmozdítja a rajz és festézet, mértan és calligraphia. A testedzést, a rugékonyságot és egészséget a torna és a játékok.

Ime rövid foglatban a polgári iskola tananyagának vázlata.

Nincs abban felesleges, czélelles, tulterhelő. Hogy a polgári iskolát képzett, lelkiismeretes tanárok fogják vezetni, mutatja egyrészt azon nemes verseny, melylyel a legjobb, leghivatottabb tanérok igyekeznek állást nyerni, másrészt pedig a debreczeni kereskedő társulat odaadó ügybuzgalma, hazafias lelkesedése, melylyel e kulturális nagy horderejű nemes feladatot felkarolták. Tudják és érzik, hogy egyenként és összesen a polgári iskola felállításával, korszerű fejlesztésével, a város fejlődésével örök elvülhetlen érdemeket szereznek.

Levél a szerkesztőhöz.

A „Debreczen” tekintetes szerkesztőségének.

Néhány éve csak, talán 8 forgott le az idő kerekén, amióta eljöttem a kálménisták romjából. A szívem, a lelke szeretettel fordul hozzá vissza. Ma is gondolattal ott járok az ünnepet ülni készülő Debreczenben.

Végtelen sajnálom, hogy az ünnepi készülődések előtt nem ötlött eszembe egy rég elfeledett tér név — mi által a szabadságzóbor leleplezése ünnepét emelni lehetett volna. Le írom, bár kötve hiszem, hogy a tulhajtott lojalitás és a félelem a hivatalos körök részéről a kivihetetlen eszmék sorába ne utalja.

A városházán, a Telegdy-féle üzlet felett ha lekaparnak vigyázva a vakolatot, kitűnne a városház előtti tér neve, melyet 1848-49-iki harczok alatt nyert.

SZABADSÁG-TÉR.

E térre nézett le a kormányzó, Kossuth Lajos. E téren beszélt a néphez a népszónok, az öreg Besze János. E téren várta a nép a tabori hírt. E téren szemben feküdtek nagy kettős sorokban a fogoly horvátok. A szabadságzóbor leleplezése alkalmával — vagy miután késő (ha másnak eszébe nem jutott) vagy utána való nap — nem szép jelenet lenne a város e régi történelmi emléket megújítottatni?!

Csak nem riadnak vissza tőle a mai alkotmányos szabadság öre, a debreczeni tanácsnok urak?

Bár lehet, hogy a miről írok, rég végre lett hajtva az utczák és köztetek ujonnan rendezése és elnevezése alkalmával.

Nekem jól esett megírnom. Mintha mest is sorakozva e téren látnám a Debreczenbe visszatért tábort járt, daliás nemzetőri lovasságot.

Margitta, augusztus hónap.

Morvay Károly.

NAPI HIREK.

Az Amerikai magyarok és a Kossuth-szobor.

Az amerikai Kossuth-szobor leleplezési ünnepélyére vonatkozólag érdekes levelet kapott felelős szerkesztőnk Amerikából. Csutoros Elek clevelandi magyar református lelkész, az amerikai Kossuth-szobor bizottság egyik legelkesebb és legtevékenyebb tagja, a nemzeti érzéstől duzzadó fiatal lelkész küldötte ezen levelet, a melyben egyebek között a következő közfigyelmet érdemlő sorokat írja:

»Bizony sok a teendőnk, az idő gyorsan halad, ma holnap itt lesz a szeptember. Nagyszabásúnak és nagy-szerűnek ígérkezik az ünnepély, az egész amerikai angol sajtó foglalkozik vele. Eljön az ünnepélyre az Egyesült államok elnöke is. Végtelen sajnáljuk, hogy Kossuth Ferencz lejtővetelát nem igen remélhetjük, már megkaptam válaszáat ez ügyben. Bizony pedig nagy-szolgálatot tett volna a magyar név-nek, ha kijöttek volna a Kossuth fiai. A magyar kormány nem tudom mit fog tenni, de az olyan pecsovicz férfiakról, mint a milyenek mostanában a kormányon ülnek, nem sokat lehet várni.«

Üdvözlő táviratok.

A szabadság szobor leleplezése alkalmából a következő újabb üdvözlő levelek és táviratok érkeztek:

Puky Gyula főispán, aki családjával Styriában időzött, meleghangú levélben mentette ki elmaradását és kívánt sikert a szép ünnepély lefolyásához. Ezen kívül Bakonyi Samuhoz, Thaly Kálmán városunk szeretett képviselőjének és Weszprémy István a hajdumegyei függetlenségi pártelnökének már közölt üdvözlő táviratain kívül Rátkay László orsz. képviselő intézett üdvözlő táviratot. Komlóssy Arthurhoz a szoborbizottság elnökéhez a következők küldtek üdvözlő táviratokat.

Lovran.

A magyar szabadság mai ünnepélyén a távolban is teljes szívvvel részt veszünk.
Kiss Albert,
Dr. Nagy Zsigmond.

Tusnád.

A szabadság és Debreczen mai ünnepén teljes lélekkel részt veszek.
Kardos Albert,
a Csokonai kör titkára.

Nagyszalonta.

A megsebzett busuló oroszlán helyén ama végzetes csata emlékére felállított Szabadságszobor örök hirdető fényoszlopa, hogy a magyarnak logdrágább kincse, éltető eleme, igazi földi boldogsága a szabadság. Anélkül

élni nem, de meghalni érette tud és kész. Isten áldása a derék város polgárain.

Csorvássy István
a függetlenségi párt és a Kossuthszobor bizottság elnöke.

Székelyudvarhely.

Lélekben ott vagyok Debreczen és a magyar szabadság fényes ünnepén.

Dr. Bartha Béla
jogtanár.

Fenyőháza.

A távolból és szívvvel, lélekkel résztveszek a magyar szabadság dicsősége ez újabb emlékének leleplező ünnepélyén.

Szabó Kálmán
városi jegyző.

Lelle.

A mai nagy ünnepen szívben és lélekben veletek vagyok.

Boczán Elemér
állomásfőnök.

Borszék.

E hármas ünnepnapon üdvözlök titeket és jó szerencse. Jól mulassatok.

Dávid Mihály.

Ujvidék.

Benedek János képviselő urnak
Debreczen.

Debreczen magasztos ünnepére honfiai kegyelettel tekint

Heimann Jenő
lapszerkesztő.

Székely bazár Debreczenben.

A marosvásárhelyi kamara felhívást bocsátott ki a debreczeni székeltársaság által rendezendő karácsonyi bazár érdekében, a felhívás így hangzik:

A debreczeni Székely társaság elhatározta, hogy a f. évben december hó 15-től 1902 január hó 6-ik terjedő idő alatt egy nagyobb szabású Karácsonyi bazárt rendez a székely földi ipari termékekből azok ismertetése és értékesítése céljából. E bazár a tárgyak kiállítása mellett egyúttal azokat el is aratja. A bazárba küldendő tárgyak kiállítását és azok elárúsítását a nevezett társaság teljesen díjtalanul fogja eszközölni és az eladott tárgyak értékét minden levonás nélkül fogja az illető résztvevőknek kezébe — juttatni. E három szerzendő tapasztalatok után czélja e társaságnak az is, hogy ipari termékekből, melyek közkeresleti tárgyakat foghatnak képezni nagyobb kereskedőknél úgy Debreczenben, mint a vidéken állandó bizományi raktarakat fog létesíteni. Czélja kivételére kamaránk támogatását kérte a hazafias lelkesedéssel működő debreczeni székely társaság, a mit a kamara nemcsak hogy készséggel felajánlott de a maga részéről is a legodaadóbb vállvetett munkával közreműködik, hogy a székely föld ipara Debreczenben a karácsoni bazáron méltóképen bemutatassék és annak termékeiből minél több eladassék. Jó eleve felhívjuk kamaránk kerületének a Székely földnek gyárosait, kézmű és házi iparosait, hogy saját jólfelfogott érdekükből minél tömegesebben részt venni törekedjenek és arra idejében készüljenek. Több mint 800 millió korona értékű ipari

czikkeket hozunk be évente külföldről, rengeteg tér áll tehát ép idehaza ipari készítményeink értékesítésére. Ragadjuk meg azért a kedvező alkalmat, a mely összeköttetést kínál hazánk azon részével, a gazdag alfölddel, a mely iparcikkekből a legtöbbit fogyaszt. A részvétel iránti jelentkezések minél előbb, legkésőbb azonban 1902. évi szeptember hó 15-éig a kereskedelmi és iparkamarához Marosvásárhelyre intézendők. Maros-Vásárhelyt, 1902. július hó. Szabó Ferencz, alelnök. Szakács Péter, titkár.

Árpád-kori kardok a Balatonban.

Sümeegnél, a mult napokban érdekes magyar kardokat halasztak ki a Balatonból. A zalai parton kihalászott kard kétélű, hosszú, a végén korongalaku védővassal van ellátva; a somogyi parton kihalászott kard még érdekesebb, teljesen hibátlan példány, melyet zománccszerű réteggel vont be a Balaton iszaptalaja; a kard keresztszáron kívül fel- és lefelé hajló védővassal is el van látva. A zalai kard az első Árpád-házi királyok korából való, a somogyi oldalon lett pedig még régebbi időhöz származik, s valószínűleg Kupa vezér somogyi kanászokból állott seregének fegyverzetéből való. A kardokat szentmártoni Darnay Kálmán fedezte fel a mult napokban balatoni utazása közben, s jelenleg Darnay-muzeumban vannak. Az érdekes kardokat az ősz folyamán lerajzolás végett Budapestre viszik.

Népünnepély a Margitfürdő telepén.

A polgári kerékpáros egyesület tegnap délután a Margit fürdőtelepén sikerült népünnepélyt rendezett. Az ünnepélyre ezer és ezer ember gyűlt egybe. Előnkben s csinosan feldíszítették a telepet. Volt ott öt Budavára, Tarkaszópad, különféle látványosságok, laczkonyhák, kerékpáros, tánc, kódfátyolképek, melyek mind szórakozást nyújtottak a közönségnek. Különös érdeklődés mutatkozott a gyermekek szépségversenye iránt. A mamák kihozták apró babáikat a zöldre, hogy versenyezzenek a „legszebb“ névert. Négy filléres részvételi jegyekkel lehetett szavazni, hogy kié legyen a szépség palma. Volt persze nagy korteskedés és jegyek összevásárlása, de az ilyen fogások mind kisebb kaliberűek voltak. A szépségverseny eredménye ez volt: A leányok közül óriási szótöbbséggel legszebbnek nyilvánította a publikum Balázs Magdát, aki 783 szavazatot kapott. Második lett Fridvalszky Róza 420, harmadik Vocacek Erzsike 374 szavazattal. A fiugyermekek közül legszebb lett 172 szóval Róza Sándor, második Stein Ármán 125 szóval, harmadik Szegedi Lajos, aki 106 szavazatot nyert. Még a késő esteli órákban is együtt maradt volna a közönség, ha a közelgő zivatar elnem zavarja. A sikerült ünnepély rendezésének érdeme az egylet két lelkes és fáradhatatlan vezetőjét dr. Fejér Ferenczet, és Thieszen Arthurt illeti.

Füredi Samu debreczeni gordonkaművész és Ujházi Ede mester vendégszereplése.

Bártfa fürdőből vettük a következő levelet: Ritka műelővezetben volt része Bártfa fürdő vendégközönségének, e napokban. Ugyanis Fehér Károly kicsiny, de jól szervezett és kitünő erőkből álló színtársulata tartja előadásait a fürdő nagy dísztermében. Ezen előadások egyikén Füredi Samu a debreczeni zenede kitünő és kiváló gordonka művésze a fürdővendégek közközönségére hangversenyezett Cséri Ilonka k. a. kíséréte mellett. A színtársulat Válás után című vígjátékot adta, melynek felvonásai közt Füredi Samu zene tanár kétszer hallatta ritka művészi játékát. Az ódon nagy

körterem zsulolásig telt meg és felrengető taps jutalmazta a művész játékát. Most pedig az öreg mester és művész városunk szülöttje, Ujházi Ede, villogtatja művészetét Bortfa fürdő közönsége előtt, a mely minden este megtölti a termet. Eddig fölépelt „Constantin abbé”-ban a Lengyel zsidó-ban, „A miniszter előszobájában”, „Kölcsönkért feleség”-ben, a „Czigányban.” F. hó 9-én pedig a szokásos „Anna” bált rendeznek, melyre nagyban folynak az előkészületek. Különben Bortfa-fürdő az idén nem annyira látogatott, mint máskor, mivel a mostoha időjárás sokakat visszatart, eme szép és minden tekintetben jó fürdőtől, ámátor az idő itt most eléggé kedvező. Debreczenből itt vannak Szabó József nyug. főszámvevő és leánya, Kovács Gyuláné és leánya. Miskolczy Lajos t. főszolgabíró és neje Gersonné, Reichmann Armin hitk. elnök és családja, főtiszt. Krausz Vilmos főrabbi, Rózsa Lajos és családja, özv. Orosz Gáspárné, Soós Emil karmester, Link Lipót kereskedő és családja. Róth Antalné, Goldstein Katalin stb. **K. Zs.**

A magyar önk. tüzoltók és az osztrák biztosító társaságok.

A magyar önkéntes tüzoltók Egerben a hó 14 én tartandó orsz. kongresszusának tárgysorozatában van egy pont, a melyért Ausztria hadilábra állította Magyarországon összes ügynökeit. Erős harcz lesz, a melynél Ausztria egy fontos jövedelméről lévén szó. Valószínűleg Magyarország lesz a vesztes fel. Disz egyenruhás magyar tüzoltókat úgy el fogja csepülni a német, mint a két enekü dobot. Nem menti meg őket sem az egri bor. sem az egri nők viseikédése, mert, mint hallottuk, olyan messze menő agitációt fejtett ki ellenük a német, hogy lehetetlen lesz a tüzbiztosítási szövetkezet elfogadásának keresztül vitele, daczára annak, hogy pénz is van „organizmus” is van már. Egy dolog lendíthetne a magyar érdekek javára, ha t. i. a fővédnök József főherczeg a hozzá mindig hódolattal ragaszkodó magyar tüzoltók pártjára állana.

A Hymnusz az orfeumban.

Panaszos levelet kaptunk szerkesztőségünkbe. A levél szerint Debreczenben, a magyarság órvárosában megtörténik estéről-estére, hogy az Angelotti-féle mulatóban kigunyolják, csufot üznek a nemzet imájából, a „Hymnus”ból. A felháborodás hangján írott panaszos levél a következő:

Igen tisztelt Szerkesztő ur.

Tegnap este a Bika szállodában működő orfeum előadásán olyan valamit hallottam, ami felkorbácsolta bennem különben igen csöndes veremet. Kilépett két fehérpirosra mázolt kis zenebohóc és torz mutatványaik elsejeül valami fureca muzsikáló szerszamon eljátszottak a magyar nemzet egyik legszentebb dalát: a Hymnusz. Igen tisztelt szerkesztő ur, higgye el nekem, hogy ha Angliában valami komédiás oly merész volna, hogy a „Röle Britanniá”ból ilyen csufot üzzön, elvé nem hagyná el a színpadot. Folyton azért kiabálunk, hogy a Hymnusznak ki kell szoritania a Gotterhaltet, és mégis megengedjük, hogy Hymnuszunkat úgy fohászokdjék el a színpadon, mint akmármi bécsi utcánótát. Nem hiszem hogy azok a zenebohócok Gotterhaltet el mernék játszani Ausztriában.

Tisztelettel

S. Gy.

Angelotti igazgató hazafiságát, magyarságát ösmerjük s az ő figyelmét hiv-

juk fel s elvárjuk tőle, hogy ma este már nem fogják a magyar nemze fohászát kipe-lengérezni, kicsufolni.

A rózsabimbó és a szedőgyerek.

A Tarka Színpad most Nagybecskerek-ken terjeszti a „rózsabimbó és a méh” kultuszát s ebből az alkalomból egy ottani helyi poéta csinos kis szöveget írt az „unott zenére. A csinos szöveg így hangzik:

Szedőgyerek és rózsabimbó.

Többet írni nem lehet,
Mert a kis szedőgyerek
Nem találja a fejét,
Reggel óta énekel,
Néki már a jó sem kell,
Szegényke elfelvdte a nevét.
Tegnap a színházba volt
S mert Angéla úgy dalolt,
Mint a röpke madarak a fán,
A szemét behunyja ő,
Francia, a fiók szedő
És így énekelget egész délután:
Lennék petit-petit betűcske, lennél papír,
Hogy rajtad szundi-szundikaljak, unnt kis napi hir.
Csöpp lényem álmo-álmodozna, mint egy fakir,
Lennék petit-petit betűcske, lennél papír.

Most a nagybecskereki nyomdász-világ miódig ezt a dalocskát éneklí, még ha szed is. Ennél fogva a nyomdatulajdonosok nagyon haragszanak a költőre, mert — sok a sajtóhiba!

Esküvő.

Puchlin Kázmér dr. kassai királyi közjegyzőhelyettes augusztus 9-én, szombaton délelőtt esküszik örök hűséget a derecske róm. kat. templomban Roth Janos dr. biharmegyei tb. főorvos leányának Jennynek.

Köszönetnyilvánítás.

Az aug 2 an lefolyt ünnepségek után Kondor Kálmán számvevő ur esigekerti szőlőjében összegyűlt kedélyes társaság dr. Benedek Janos orsz. gyűl. képviselő ur által letett egy koronája mellé 8 kor. 50 fil. gyűjtött össze s így összesen 9 kor. 50 fil. lert a társaság a közóhajnak eleget teendő kezeimhez azzal adott át, hogy azt a „Debreczeni Székely Társaság” elnökségéhez szolgáltassam be, a mint midőn készséggel teljesítettem, nem tehetem, hogy a követsre méltó peldáért az adakozóknak hálás köszönetet ne mondjak. Vántsá György, jegyző.

Halálozás.

Katona Mihályné szül. Balogh Julianna felyő hó 3-án. d. e. 1/2 10 órakor, életének 53-ik évében jobblétre szenderült. Földi részei f. hó 5-én d. u. 4 órakor az ev. ref. ispotályban lévő lakásról az ispotályi templomban tartandó rövid ima után, a Kosuth utcai temetőben fognak örök nyugalomra tetetni.

A Polgári Kör mulatsága.

Szomaat este 8 órakor a Polgári kör táncvigalmat rendezett a nagyerdei Dobos vígadóban. A táncztermet ez alkalomból gyönyörűen feldiszitették A szombati nap ünnepies hangulata gyönyörű befejezést nyert ezzel a nyári mulatsággal. Asszonyok Csáky Jánosné, Vilmányi Sándorné, Vilmányi Jánosné, Pásztor Gyuláné, Nagy Sándorné, Harsányi Istvánné, özv. Szücs Gáborné, Nagy Andrásné, Tury Jánosné, Pócsi Imréné, Sarkady Jánosné, Barna

Imréné, özv. Gombos Grönczné, Kerékgyártó Mihályné, Király Ferenczné, Polgár Mihályné, Nagy Lajosné, Böszörményi Imréné, Bálint Gáborné, Nehez Józsefné, Roncsik Lajosné, Molnár Ambrusné, Tóth Mihályné, özv. Oláh Jánosné, Lovasi Lajosné, Oláh Jánosné, Kecskés Jánosné, Orosz Mihályné, Kovács Mihályné, Béri Mihályné, Csekő Ambrusné, Bihari Istvánné, Harsányi Lajosné, Bokor Jánosné, Hevesi Jánosné, Kormos Mihályné, Kovács Ferenczné, Ormós Andrásné, Nagy Sándorné, Horváth Jánosné, David Istvánné, Tóth Andrásné, Imre Jánosné, Kovacs Ferenczné, Lechner Karolyné, Deák Józsefné, Keki Sándorné, Vásári Andrásné, Kubinyi Jánosné, Balogh Istvánné, Kiss Lajosné, Varga Györgyné, dr. Benedek Janosné, Dr. Varga L.-né. Leányok: Szentessy Erzsike, Vilmányi Erzsike és Esztike, Nagy Etelka, Harsányi Juliska, Thury Juliska, Nagy Juliska, Szűcs Esztike, Laboncz Mariska, Csáky Mariska, Pócsi Mariska, Harsányi Mariska, Barna Zsuzsika, Gombos Erzsike, Kerékgyártó Erzsike, Király Juliska, Polgári Esztike és Erzsike, Csapó nővérek, Nagy Juliska, Böszörményi Róza, Dalni Mariska, Nehez Mariska, Zoman Ilona (Huszt), Tóth Erzsike és Juliska, Besenyei Juliska, Oláh Sárka, Lovász Juliska, Oláh Juliska, Kecskés Esztike, Orosz Etelka, Kozma Juliska, Végh Juliska, Csapó Juliska, Kovács Juliska és Mariska, Sali Zsuzsika, Béressy Vilma, László Róza, Bakos Juliska, Bihari Erzsike, Szabó Zsuzsika, Hevesi Juliska, Kormos Emma, Koroknai Rózsika és Piroška, Kovács Zsuzsika, Krasznai Juliska, Ormós Mariska, Nagy Mariska, Kovács Jolán, Szabó Lujza, David Erzsike, Hirmann Gabriella, Szécsényi Piroška, Papp Erzsike, Albert Erzsike, Lechner Mariska, Ormós Mariska, Deák Juliska, Kék Rózsika, Nagy Erzsike és Mariska, Vásári Erzsike, Kubinyi Lujza, Balogh Julia és Emma, Beke Erzsike, Varga Mariska.

Terjed a peronospora!

Aminek bekövetkeztét az idei nyar után biztosra lehetett venni, az most már az ország több vidékéről, többi közt Pest megyéből is jelentik: fellépett a peronospora. A szokásos kétszeri permetezés eddig feltétlenül elégtelennek bizonyult még ott is, ahol tekintet nélkül a várható esőzésekre, idejében permeteztek. De hány olyan hely van, ahol csak most fognak hozzá a második (!) permetezéshez. Pedig a júniusi peronospora a legveszedelmesebb, de kétszeresen az a mostani körülmények között, mikor a szőlő fejlődésben körülbelül 3 héttel el van maradvá, s így oly állapotban van, mint a miónek június végén szeretük volna látni. Akinek a peronospora az idén megdezsálja szőlőjét, az akár le is mondjon a szüretéről, mert ihatatlan és egészségtelen bora fog teremni. Azért ahol ezen veszedelmes bajnak csak nyomat is észlelik, haladéktalanul fogjanak hozzá az újabb permetezéshez, ha mindjárt harmadszor vagy negyedszer permeteznének is már az idén.

Kivégzés Svájcban.

Zürichből jelentik, hogy harmincz év óta ma hétfőn reggel volt az első kivégzés Svájcban, még pedig Freiburg városában. A delikvens egy Etienne Chatton nevű ember, aki kegyetlenül meggyilta egy postamester leányát. Chatton a főtörvényszék lefejezésre ítélte és kegyelmi kérvényét a nagytanács tegnap 76 szóval 23 ellen elutasította.

A közönség köréből.*

Megjegyzések.

„Több év. ref. választó polgár“-nak.

„Több év. ref. választó polgár“ aláírásával Debreczenben 1902. aug. 1-en egy, a debreczeni egyház presbyteriumához és választó közönségéhez intézett felhívást tartalmazó nyomatvány jelent meg, mely teves magyarázatokkal, körmönfont okoskodásokkal a debreczeni üresedésben levő lelkeszi állásra, a pályázók közül a választhatók kijelölésére összeült bizottság eljárását megtámadja s a vádak halmazára bünbak gyanant az esperest odaállítja. Az érvek az okoskodások, a törvény §-ának magyarázatai benne mind oly hamisak, s mégis a látszólagos igazság palástjába oly ügyesen elrejtettek, hogy hiszekeny, a dolgokat mélyebben kutatni nem tudó vagy nem akaró embert igen könnyen megtéveszthetnek. Epen azért, mivel az igazság világos megismerésére az érem mindket oldalának felmutatása szükséges, jónak látom ama felhívás főbb pontjainak tevédeseit kimutatni.

Hogy pedig senki abban a véleményben ne legyen, mintha en, mint az esperes ur oldala mellett működő s. lelkész, az ő utasítása vagy óhajta következtében írom e sorokat: kijelentem, hogy erre nézve semifele utasítást nem vettem, a minthogy nem is vehettem, mert hiszen ama minősítő bizottság, mint az egyházmegye és a debreczeni egyház képviselője, sokkal felebb áll, sem hogy rola a törvény félremagyarázására alapított, nyakatekert állításokon felépült vádak serteletlenül vissza ne patannának. Hanem igenis teszem ezt, mint azon dolgokkal teljesen ismerős, látván, hogy ama felhívásnak ezélja nem lehet más mint másoknak szemfenyvesztéssel való megtévesztése. Kezdődik a felhívás annak a kijelentésével, hogy a lelkeszi állásra pályázók közül Hajdu Zsigmond püspoki titkár és Kovacs János elemi iskolai felügyelő urak — noha pályázati kérvényeik kellően fel voltak szerelve, — „a verszegény és beteg indokolással“ működő bizottság tevédezenek aldozataul estek t. i. választó polgár névsorából jogtalanul töröltettek.

Nagy vad sulyos, vad, mely ha igaz, a minősítő bizottság tagjai, különösen az azokat félrevezető? esperes, méltok a megkövezésre.

Az egész dolognak sarkpontját, mint a felhívásból is kitűnik, az E. T. 210 § a képezi, mely kimondja, hogy a betöltésre váró egyházban, ha olyan segéd vagy helyettes lelkes működik, ki pályázni kíván, az onnan a választási eljárás befejeztéig távoznia köteles.

Most jön aztán a nagy kérdés! Vajjon H. Zs. és K. J. urakra vonatkozik e ama §, vagy pedig, jelenlegi helyzetökben, rendes lelkesek e ők?

S hogy bebizonyítsa, miszerint csakugyan rendes lelkesek, felteszi a felhívás mindjárt a kérdést, akadna e olyan halandó, a ki H. Zs. urat, a ki 15 évi, és H. J. urat, a ki 18 évi rendes lelkeszi működés után jött Debreczenbe, segéd lelkesnek tartaná? Hat kerem szépen, nem is az a kérdés, hogy ki tartaná őket annak, hanem, hogy törvény szerint minnek kell tartani őket. S hogy H. Zs. és K. J. urak, — dacára a felhívás minden erőlködésének — törvény szerint jelenlegi állásukban rendes lelkesek gyanant nem szerepelhetnek, kitűnik a következőkből.

1. Az 1898 aug. 24 én tartott egyházmegyei közgyűlés jegyzőkönyvének 7. száma szerint H. Zs. ur az egyházmegyébe egy s egy e d ű l csak abból az egy szempontból

* E rovatban közlöttekért nem vállal felelőséget a Szerkesztőség.

kebelezetett be, hogy gyámintézeti járulékait az egyházmegyei pénztárnok utján fizethesse.

Mint rendes lelkes tehát be nem kebelezetett sem akkor, sem azóta. S hogy ezt maga H. Zs. ur is így tartja, mutatja az, hogy bizonyítványának megerősítéseért az esperesi hivatalhoz nem fordult, pályázatahoz ilyen megerősített bizonyítványt nem csatolt, a mit pedig a világosan kiirt pályázat világosan megkivánt és mngkövetelt.

2. H. Zs. ur nemcsak az egyházmegyébe nincs bekebelezve, de az egyházkerületnek sem rendes hivatalnok. Mert nem az egyházkerület választotta, mint a felhívás tevesen mondja, hanem — mint az 1897. májusi eker. gyűlés 229. száma igazolja — föltiszt. püspök ur alkalmazta, az egyházkerület csupán tudomásul vette azt.

3. K. J. ur. az 1901. október 15-én tartott em. kgy. 81. száma szerint belepelt az egyházmegyébe egy évre, csupán mint elemi iskolai felügyelő.

4. Az 1902. jul. 20-an tartott debreczeni presbyteri gyűlés K. J. urat állandósította, mint elemi iskolai felügyelőt, meg nem említvén őt, mint lelkeszt.

5. Minden rendes lelkesnek ekkleziája van. A H. Zs. és K. J. uraké hol van?

6. Minden rendes lelkes tagja a presbyteriumnak. H. Zs. és K. J. urak, ha rendes lelkesek miért nem azok?

7. De, hogy jelenlegi helyzetökben csakugyan nem rendes lelkesek ők, legmegczafolhatatlanabb módon mutatja az, hogy saját presbyteriumok sem tekintik őket azoknak. Ezt bizonyítja a presbyterium 443—1902. P. sz. végzése, melyben az foglaltatik, hogy a Debreczenben szokásban levő gyakorlat szerint felszólítottak föltiszt. Kiss Aron püspök, Kiss A., Dicsöffy J., K. Tóth K. és Mitrovics Gy. lelkes urak, ha vajjon eddigi helyöket nem óhajják-e az üresedésben levővel felesrelni? Hol van intem a H. Zs. és K. J. urak neve? Hiszen, ha ők rendes lelkesek, ezen az uton beülhettek volna egyenesen a kérdéses állásba a nélkül, hogy pályázniok kellett volna.

A nélkül tehát, hogy bárki a felhívásban említett „szin kitünő bizonyítványait“, lelkeszi vizsgáltnak „kitüntetéssel“ letvését s hosszabb éveken keresztül rendes lelkeszi működésüket ketségbevonni akarna: a fentebb említett 7 pontban foglaltak által a felhívásnak minden idevonatkozó állítása megsemmisül s világossá lesz, hogy H. Zs. és K. J. urak jelenlegi állásokban, míg az rendezve nem lesz, rendes lelkeseknek nem tekinthetők, következöleg egyenesen az E. T. 210. §-ának rendelkezése alá tartoznak.

A minősítő bizottság tehát teljesen törvényesen járt el, mikor ama § t alkalmazta, s hogy ezt tette, annak korantsem az esperes ur az oka.

Tessék csak megkérdezni ama bizottság tagjaitól, vajjon az esperes ur nem kijelentette-e, hogy neki, mint a törvényörének, kötelessége ezt a dolgot előterjeszteni, de a többség véleménye előtt készséggel meghajlik. Tessék csak utána nézni, vajjon a debreczeni egyház küldöttei milyea álláspontot foglaltak el ebben a kérdésben, azok a küldöttek, kik a presbyteriumnak s így az összes választóknak képviselői voltak. Tessék csak ennek utána nézni, megfogják őkön látni „Több év. ref. választó polgár“, hogy küldötteik helyesen magyaráztak a törvényt.

Az sem áll am mit őkön felhívásukban mondanak, hogy „az esperes a felhozott aggodalmakat azzal igyekezett elcsitítani, hogy ő előre figyelmeztette nevezettek

mégis H. Zs. és K. J. urak, mint a felhívás mondja, kijelentették, hogy az esperes ur ezt nem tettek velök szemben. Nono uraim! Kérdezzék meg csak még egyszer K. J. urat, vajjon nem egyenesen esperesi utasításra állította é ki Debreczenben szolgálati bizonyítványát, vajjon az esperes ur által nem hivatott é fel a 210. §. figyelembe vételére, melyre ő meg is tette megjegyzéseit? Vagy kérjék el őkön az esperes urtól az e tárgyban folytatott levelezések meglevő másolatait, meglássák csak milyen másképen alakul az őkön véleménye.

Hogy H. Zs. ur erre talán nem figyelmeztetett, annak egyszerű oka az, hogy ő szolgálati bizonyítványát esperesileg meg sem erő-ittetvén, a figyelmeztetésre alkalmat nem adott.

A kérdéses 210. §-t aztán a felhívás hamis sophismakkal össze akarja ögyelíteni a 209. §-sal, holott a két § egymáshoz való viszonyának, szerves egybefüggésének el nem ismerése higgadt gondolkozásu ember előtt lehetetlen, s csak arra való, hogy azzal is a készakarva kicsavart okoskodás utvesztője növeltessek.

Az is felhozta megrovásképen a felhívás, hogy a bizottsági ülésen az esperes elnök és előadó volt egy személyben. Látják uraim, ismét nem néztek a törvényt, különben megtalálták volna ott a 206. §-ban, hogy „az esperes a pályázati határidő lejártá után legfölebb egy hétre“ köteles a pályázatokat megvizsgáltatni: Hol van itt idő arra, hogy külön előadó tanulmányozhassa a pályázatokat számos mellékleteivel együtt, mikor a törvény erről sehol sem szól? Ha hiba van itt, tessék a törvényt vadolni.

A törvény egy s más szakaszának ketségbeesett bonczolgatni akarása után a felhívás — jöllehet ide épen nem tartozik — megemlékezik arról is egyebek között, hogy egy pályázó a 28-án d. u. 5 órakor zárt pályázati határidő után egy nappal későbbben kérte ki s ekesve adta be „szabályszerűtlen minősítési okmányát.“

Csodálatos és meglepő! Lássák uraim, megint tévedtek! Állítások megint hamis! A pályázatban nem csak ki nem volt írva határidőül a d. u. 5 óra, de még az sem volt kitüntetve, hogy bezárólag 28 ika-e a határidő? Hát azt meg honnan vették megint, hogy annak a pályázónak szabályszerűtlen a minősítvénye s annyira elkésett. Ne fesszeggessük, mert csunya és kompromittáló dolgok találnának kiszülni.

Ime, uraim, csak főbb pontjaira tereszkezdve is ki felhívásuknak, világosan kitűnik, hogy a minősítő bizottság eljárása teljesen törvényes volt; hogy nem az esperes lenne az őkön által említett s 309 §-ban 8. pont alatt foglalt, hivatalos hatalommal való visszaélés miatt fegyelmi eljárás alá vonandó, hanem igenis őkön, vagy legalább is a felhívás értelmi szerzője ugyan azon §. 6-ik pontja alapján.

Az is kívánatos és mindenestre impználó lett volna, hogy a felhívás szerzője a felhívásban említett néhány századmagával aláirta volna azt, mert bizony a mai reklámos világban lehetnek, kik azt csupán néhány ember elme szüleményének tartják.

Végül, — mivel a felhívás ugy tünteti fel e dolgot, hogy abban az esperes törvénytelenül s erőszakosan járt el — óhajlandó volna, ha a minősítő bizottságban szerepelt küldöttei a debreczeni egyháznak nyilvánosan nyilatkoznának, mivel a saját egyházuk választóitól jövő támadás őkön is érinti . . .

Kabán 1902. aug. 2.

Ajtai Jenő.

A lisztharmat fellépése.

A minék bekövetkezett az ideai rendellenes időjárás után biztosra lehetett venni, azt a bajt immár országszerte jelentik a tudósítások: fellépett a lisztharmat (oidium). Kétszeres veszedelem ez most, midőn a szőlő tenyészete ugys nagyon el van maradva más évekhez képest és csak a legkedvezőbb körülmények közt remélhető, hogy a szőlőtermes még kellően meg fog érni. Már pedig a lisztharmat fellépése, sajnos! kétségtelen és azért az intelligensbb birtokosság nyakra-főre megteszi a szükséges óvintézkedéseket a baj elhárítására.

Ha valaki valamely veszedelem ellen küzdeni akar, úgy az első feltétel, hogy azt megismerje, hogy tisztában legyen annak jelenlétével az első szimptomák után, a mikor még segíteni lehet a bajon, ne pedig csak akkor ebredjen a veszedelem tudatára, mikor már minden fáradság hiabavaló. A lisztharmat rendszeren akkor jelentkezik, midőn a szőlőbogyók a zöldérés stádiumába lépnek (tehát július végén, augusztus elején) és arról ismerhető fel, hogy lisztszerű burokkal vonja be a bogyókat, mely burok kézzel letörülve igen kellemetlen szaga. A gomba megtamadjá a bogyó hejét, úgy hogy az lassankint ráncosodni, későbbá repedni kezd, majd a folt helyén a bogyó egészen kivájnak tetszik, a szőlőmag pedig egészen előtérbe lép. A leveleken a bajtól rendszerint jellemző sarga foltok keletkeznek, míg a vesszőkön helyenként hamvaszürke bogyónagyságu gombatelepek lépnek fel, melyek lassankint összefolynak egymással mialatt, színök sötét szürkebe megy át. Az oidium kártétele, ha a baj korán lép fel és nem védekeznek ellene, igen jelentékeny szokott lenni, úgy hogy a termés felét vagy háromnegyed részét is megsemmisíti, a megmaradó rész pedig бүдős, ihatatlan italt szolgáltat.

Szerencsére azonban a lisztharmat azon betegségek közé tartozik, melyek felléptét megakadályozni is lehet, és ha bekövetkezett, úgy a baj kezdetén még gyógyítani is. Az elővigyázó szőlőgazdák egy nagy része okulva a három év előtti szomorú tapasztalatokon a kénporozást a rendszeres évi munkálatok közé felvette, s így a lisztharmat fellépését eleve megakadályozta. Vannak azonban a termelőink közül számosan, a kik bizva abban, hogy a lisztharmat nem minden évben lép fel, bevárják annak megjelenését, mielőtt védekezéshez fognának, és ezeknél ütött a védekezés tizenkettedik órája.

Mert a kénporozás csak akkor használnak, mikor a betegség még kezdetleges stádiumban van, tehát mikor a lisztszerű bevonat a bogyókon először jelentkezik. Ráncosodó, repedt, vagy száradni kezdő bogyókon már nem lehet segíteni, miért is ezeknél minden igyekezet kárba veszt.

De maga a közönséges kénvirág vagy sublimált kénpor, még ha arzenmentes is, és ha nincs is hamisítva, nem sokat használnak, mert csak kellő meleg időben hat. A mellett pedig igen rosszul tapad és két-három napi szeles vagy esős idő elegendő, hogy lefújja illetve lemossa a fűtökről. Annál hatékonyabb a dr. Aschenbrandt-féle rézkénpor, mely rézgálic és mész tartalmánál fogva kitűnően tapad és finomságánál fogva sokkal egyenletesebben és vékonyabban borítja be a befújtott részeket és azért ennek alkalmazása gazdaságosabb is.*

* A rézkénport kizárólagossággal a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete” (Budapest, V. Alkotmány-u. 31.) és annak vidéki megbízottjai hozzák forgalomba. Egy kat. hold egyszeri porozásához 6-8 kg rézkénpor szükséges. Erősen inficziált szőlőkben ajánlatos 8 nap mulva a porozást megismételni.

Mikor három év előtt a lisztharmat oly óriási mértékben lépett fel hazánkban, ez a por mentette meg több ezer hold termését az elpusztulástól és azért fordulhat a szőlőtermelő közönség most is teljes bizalommal a rézkénpor használatához.

A lisztharmat elleni feltétlen hatékonysága mellett megvan a rézkénpornak az az előnye is, hogy úgy a fűtök mint a hajtások érését lényegesen előmozdítja, a mi főleg az idén, mikor a szőlő vegetációja, a kedvezőtlen, hideg idő folytán annyira elmaradt, igen nagy fontosságu.

A ki tehát termését a lisztharmat kártételétől meg akarja óvni, a mellett pedig annak gyorsabb tenyészését is akarja biztosítani, az használja fel most a legalkalmasabb időt szőlőjének rézkénporozására, és kiadása az elérhető haszon által sokszorosán meg fog térülni.

CSARNOK.

Waterloo.

Erckmann—Chatrián elbeszélése után fordította: ifjabb Móricz Pál.

Ez nap este Beauregard faluba értünk. Másnap este Thionville mellett, Vitry faluba következünk és itt június nyolczadikáig táboroztunk. Én Buche Jancsival egy nagy birtokoshoz, nevszerint az igen becsületes Pochon urhoz voltam elszállásolva. Pompás feherborral traktált bennünket és megvolt az a jó szokása, a mi Goulden urnak, hogy szeretett politizálni.

Itten való tartózkodásunk alatt érkezett a faluba Thionvilleből Schötter tabornok. Egy közeli jöszágon, a Silvange puszta harcziás készletében kellett sorakozniuk és igen megvizsgáltak bennünket.

Ez a vidék, erdős vidék. Mi csapatosan gyakran rándultunk ki a környékbe. Egyik nap Czebedével a Moyennei nagy vasöntődebe mentünk ki. Volt is mit nézni. Itt öntöttek az agyugolyókat, kartácsokat. Katiczáról, Goulden urról csevegtünk. Czebede biztatott, hogy irjak haza, de huzódostam tőle, a jövő s menő balhírnék ugys szárnya van. Pfalzburgról eitereltem a gondolatimat.

Június nyolczadikán már kora hajnalban masirozott a zászlóaljunk a faluból. Egész Metz alá fordultunk vissza, de a várost nem érintettük. A város kapui, mint hadi időben, csukva voltak és a sáncokra ágyuk voltak kiszögezve. Eznep este Chatelben aludtunk, másnap Etainban, reákövetkezöleg pedig Dannevoxban, ahol is igen derék hazafinál, névszerint bizonyos Perrin Sepestyén urnál voltam elszállásolva. Igen gazdag ember volt. Mindent töröl-hegyre szeretett tudakolni és mivel már mi előtünk is sok más, rendkívül nagyszamu zászlóalj vonult keresztül ezen a hadi uton, tapasztalatokra hivatkozott.

— Meglássák, egy hónapon belől, vagy talán még korábban is nagy dolgokat érünk. Valamennyi hadsapat Belgium felé vonul. A császár az angolokat és poroszokat csipinyakon.

Ez volt az utolsó jó nyugovó, éjszakai táborhelyünk, mert vasárnap már Jong-felé, nagyon szegény vidékre jutottunk. Június 12-én Vivier-ben éjszakáztunk s 13-dikán Cul-de-Sard-ban. Mennél tovább haladtunk, annál több hadsappal találkoztunk és

miután már én Németországban tapasztaltam az eféle dolgok felől, mindjárt mondtam Buche Jancsi czimborámnak:

— Most már következnek a nem szeretem napok!

Csakugy özönlött minden oldalról, minden irányból a tenger lovasság, gyalogság, tüzéség. A meddig csak a szem látott, minden uton, ösvényen katonaság mozgolódott. Gyönyörű idő volt. Gyönyörűen diszlett a vetés is, csupán hogy felette nagy hőség volt. Én azon csodálkoztam leginkább, hogy ellenség nem mutatkozott, sem előről, sem hátulról, sem jobbról, sem balról. Semmiről semmi hír vagy jel. Mi köztünk ugyan az a baka parancs járta, hogy ezuttal az angolokon ütünk rajtok. Hát már poroszt, osztrákokot, orosz württembergit, bajort, svédet láttam. Már ösmertem a világ minden nánczióját, hát most már az angolokkal is ösmerkedhetek. Gondolkodtam magamban: „Ha már egymást el kell pusztítanunk, nekem ugyan mindegy akár angollal, akár némettel kell viaskodni. Senki sorsát nem kerülheti el. Ha az van megírva, hogy szabadulok, akkor megszabadulok, ha pedig itt kell hagyni a bőromet, akkor így is, úgy is mindegy, bármitévő leszek. Egy bizonyos, hogy lehetőleg sok ellenséget kell elpusztítani, mert mi ekkor inkább szabadulhatunk.

Igy elmélkedtem magamban, noha ebből sem hasznom, sem balszerencsem nem származott.

(Folyt köv.)

Elragadó női

selyemszövetek, a legújabb szövési mód-szerek szerint, fekete, fehér és szinesben foulard szövetek, a legizlésebb mintákban, simán, mintázva stb. Magán személyneknek vám és bérmentesen házhoz szállítva, nagybani áron. Elismerő levelek ezer számra. Schveicha 25 fl. levélhelyeg kell. (4.)

Union selyemszövőgyár

Adolf Grieder & Cie Zürich (Schveich.)

kir. udv. szállítók.

30 k. gy.

1902.

Hirdetmény.

Püspökladány község Előjárósága ezennel közhírré teszi, hogy az általa 4200 korona költség vetéssel építtetni szándékolt istálló építése árlejtés útján fog vállalkozóknak kiadatni. **1902. aug. hó 15-én.**

Ugyanazért felhivatnak a vállalkozók, hogy ajánlataikat **1902. évi augusztus hó 15-ik napjáig** Püspökladány község Előjáróságához adják be, hol a költségvetés, valamint az építési feltételek megtekinthetők.

Kelt Püspökladányban 1902. aug. 1.

Eötvös Sándor Balogh László
h. főjegyző. főbíró.

Ház árverés. (Kossuth-u 31. sz.) f. e. aug. hó 6-án d. u. 3 órakor a debr. kir. tsvék-nél; feltételek megtekinthetők ugyanott és dr. Kocsár Gábor ügyvéd irodájában.

Korpa István malmi házhoz szállítva legolcsóbban kapható Deutsch Albert és fia cégnél Hatvan utca.

10042—10043.

1902.

Ló és szarvasmarha eladás.

A város törzsménéséből kiselejtezett és számfelüli kancza és heréltlovak a **folyó évi augusztus hó 10-dik napján** tartandó országos lóvásárrban, a törzsgulyából kiselejtezett és számfelüli tehének és borjuk pedig a **folyó évi augusztus hó 11-ik napján** tartandó országos barom vásáron mindenkor délelőtt 9 órakor megtartandó nyilvános árverésen fognak eladni.

Miről a venni szándékozók azzal értesítettek, hogy az eladni rendeltlovak és szarvasmarhák a város eprekerti telepen megtekinthetők.

Debreczen, 1902. Julius 31.

A városi tanács.

Uj vaskereskedés!

Van szerencsém a tisztelt közönséget értesíteni, miszerint augusztus hóban

Piacz-utca 7. sz. (Vecsey-ház) vaskereskedést nyitok.

Megfelelően gazdag raktárt rendezek be mindenféle rudvas, lemez, öntvény, kályhák és konyhák (sparherd), gazdasági eszközök, lakatos, asztalos, ács, kerékgyártó, kovács s minden más szakmába vágó különleges szerszámokban.

Fafaragványok, egyszerű és finom kivitelű butor vasalások és díszítések, épület vasalások, lószerszám, vereték és kellekek.

Asztalos lack áru, padlófénymáz, bronzok, ecsetek, köszörükövek, lombfűrészeti szerszámok és kellekek és mindenféle háztartási eszközökben.

A midőn még kiemelem, hogy gondos és megbízható kiszolgálásra kiválóan nagy súlyt fektetek, kérem at. közönség bizalmát s hogy üzletemet becses látogatásával mielőbb szerencséltesse.

Kiváló tisztelettel!

DÁVID JAKAB.

Hirdetmény.

Néhai Balogh Mihály volt debreczeni nyug. főmérnök, vállalkozó örökösének egyértelmű akarata szerint, a Balogh Mihály hagyatékához beletárolt nagymennyiségű építési anyagok és szerek u. m.: állásfák, deszkák, gerendák stb. különböző szerszámok, az örökösök képviselőinek közbejötté mellett nyilvános önkéntes árverésen fognak eladni.

Az ezt venni szándékozók figyelmét azzal hívom fel, hogy az árverés foganatosítását **f. évi aug. hó 7-én d. e. 9 órakor** fogom a Balogh-féle téglagyár telepe: megkezdeni s következő napokon folytatni.

Dr. Mariska György
hagyatéki zárgondnok.

Melichár vetőgépek

12. 14. 16. 18. 20. 22. 24. soros

leszállított ár mellett

Bächer lánczos eke 22 frtért

kizárólagosan esakis

Klein Jakab

gépraktárában kapható Piacz-utca 26., a nagy trafik udvarán.

Zala drill sorvetőgép 17 soros.

Alkalmi vétel ugyanott 400 koronaért.

A ki nem védekezik, az nem szüretel!

A szőlő OIDIUM betegségére ellen

egyetlen biztos hatású szer a dr. Aschenbrandt féle

Réz kénpor.

Leszállított ára Budapesten:

50 kilogrammos zsákokban a kilogramm 46 fl., — 10 és 5 kilogrammos zsákokban a kgr. 50 fl.

Használata olcsóbb, mert kevesebb kell belőle, biztosabb, mert a lombhoz tapad, a szél le nem fújja, ajánlatosabb — mert a mustot nem büdösíti — mint a tiszta kénpor vagy kénmáj.

A szőlő érését sietteti, a termés minőségét javítja.

Ott, ahol eddig a peronospora nem jelentkezett még az idén, ott a rézkénpor egytűl a peronospora ellen is mentesíti a szőlőt s így a **harmadik permetezés elmaradhat.** Ez pedig lényeges költségmegtakarítás.

Számos magyar gazda bizonyítványa kívánatra megküldetik.

Megrendeléseket elfogad a

„Magyar Mezőgazdák Szövetkezete“ Budapest V. A. kotmány-u. 31.

Megrendeléseket elfogadnak a vidéki megbízottak is.

Javallatok: a légzőszervek és emésztőszervek mindennemű katarrhusos megbetegedései, valamint vérszegénység stb. Ellenjavallat: aszkór.

Gleichenberg gyógyhely

Alkalis muriatikus források: **Constantin** és **Emma** forrás, alkalis-muriatikus szénsav, János forrás: tiszta szénsav, Klausen forrás: savó, sterilizált tej [száraz táplálás] kefir, források belélegzés, fenyőtűgöz belélegzés, mindkettő külön kabinokban, légzési készülék, pneumatikus kamarák, édes ásványvíz és pezsgő meleg fürdők, fenyőfü és aczélfürdők. Nagy vízgyógyintézet, terepkúra.

Lágy, langyos melegpormentes, szélesendes levegő, erdős fensíkon.

Felvilágosítás és prospektus ingyen.

Lakás és kocsis megrendelések

az igazgatóságnál Gleichenberg.

Saison máj. 1-től szeptember végeig.

Az általam legpontosabban összeállított és tekintélyes orvosok által ajánlott és jónak talált vegytiszta

SÓSBORSZESZ

mely már eddig is nagy elterjedtségnek örvend, kapható minden fűszerüzletben, valamint gyógyszer-táramban.

Ara egy kis üvegnek 45 kr., nagy üvegnek 90 kr.

≡ Vidéki megrendelések pontosan teljesítettek. ≡

Használati utasítással ellátott könyvecske minden üveggel ingyen adatik.

Tóth Béla gyógyszer-tára és illatszerraktára
DEBRECZENBEN (Tisza palota.)

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostáival szemben.